

Noun phrase complexity in academic written English

Složitost nominální fráze v anglickém psaném odborném textu

Pavla Kratochvílová

Posudek vedoucí diplomové práce

Předložená diplomová práce ověřuje předpoklad Bibera a Grayové, že komplexnost odborného stylu spočívá především ve složitě strukturované nominální fráze. Porovnává texty z oblasti medicíny a sociologie a klade si otázku, do jaké míry je struktura nominální fráze podmíněna vědním oborem.

Teoretická část práce čerpá především z velkých gramatik angličtiny a jejich zjištění o struktuře nominální fráze porovnává s novými studiemi z let 2004-10. Vlastní přístup autorky k popisu stavby nominální fráze (dále jen NP) prezentuje metodologická kapitola: excerpovaný materiál obsahuje 100 NP, které jsou přímými realizacemi větných členů (nebo komplementy předložek, pokud je větný člen tvořen předložkovou frází), jejichž řídicími členy jsou obecná substantiva a které obsahují modifikátory (takové fráze označuje autorka jako „complex noun phrase“). V dalších kapitolách autorka popisuje syntaktickou funkci těchto NP a detailně zkoumá jejich stavbu – typ determinátoru, zastoupení a formální realizaci pre- a postmodifikace a úroveň závislosti v rámci modifikátorů. Okrajově si všímá i jednoduchých NP. Práce ukázala, že 67.5 procent zkoumaných NP obsahuje premodifikátory (74 % v lékařských textech, 61 % v sociologických), nejčastěji jde o „jednoduchou“ premodifikaci (tj. jen na jedné úrovni závislosti). Premodifikátory jsou nejčastěji tvořeny adjektivy, v sociologických textech je významně zastoupena také premodifikace substantivy. Podrobný popis identifikovaných typů premodifikace je uveden v příloze. Postmodifikace se objevila častěji v sociologických textech (68 % NP, v medicíně 58 %), kde autorka nachází také hlubší závislostní vztahy (dvou- a tříúrovňové). V obou disciplínách byla jako nejčastější forma postmodifikátoru identifikována předložková fráze. Autorka si všímá také častých apozičních vztahů v textech z oblasti medicíny. Ačkoli byly zjištěny některé dílčí rozdíly mezi disciplínami, konstatuje autorka, že převládají společné rysy NP.

Práce je jasně strukturována, výsledky jsou prezentovány v přehledných tabulkách. Užitečné jsou i přílohy se soupisem forem premodifikace, všech zkoumaných NP a texty použitými pro excerpce.

Dotazy a připomínky

- Pro zvolenou metodu není vhodné označení „corpus-based approach“ (str. 36, o textech se mluví jako o korpusu také na str. 47, 57 aj.).

- Přestože jsou zkratky pečlivě vysvětleny v úvodu práce, někdy je jejich volba poněkud matoucí (PP – prepositional phrase, ale edPP – past participle, ingPP – present participle; Cp – prepositional complement ale Np – proper noun).
- Jsou skutečně všechny zkratky použité v medicínských textech akronymy?
- Zdá se, že infinitivní vazba *to reduce this complication* v př. 27 (str. 52) nepředstavuje postmodifikaci substantiva *strategies* ale adverbiale v závislé větě *we employed*.
- Pokud obsahuje NP více determinátorů (str. 48, př. 14 – *the first empirical verification ...*), jak jsou tyto determinátory zahrnuty do celkových počtů (str. 48, Tabulka 4)?
- Z příkladů není zcela jasné, jak je v práci hodnocena koordinace: nemohly by být případy „segregatory coordination“ (např. na str. 50 – *slow and fast progressors* představuje NP s jednoduchou premodifikací) chápány jako koordinace na úrovni NP spíše než na úrovni premodifikátoru? Koordinovaná řídicí substantiva jsou analyzována jako řídicí člen jedné NP tam, kde sdílejí modifikátory (str. 72, SOC2-10-22), ale mají být jako jedna NP hodnoceny také př. MED1-3-10 (str. 73) a MED2-1-2 (str. 75)?
- Co vede k pojetí apozice jako typu postmodifikace?
- K příloze I: shrnutí strukturních „vzorců“ premodifikace je přehledné – ale některé vzorce obsahují jako jeden ze členů řídicí substantivum, jiné nikoli. Proč to tak je?
- Je škoda, že v popisu premodifikace chybí některé údaje uvedené pro postmodifikaci a naopak: pro shrnutí forem postmodifikátorů je podstatná Tabulka 10 (str. 56), která podává přehled forem všech postmodifikátorů, nejen těch nejbližších řídicímu substantivu. Při porovnání s Tabulkou 9 (str. 54) si lze utvořit představu o převládajících realizacích postmodifikátorů na jednotlivých úrovních. Taková souhrnná tabulka ale pro premodifikaci chybí, z Tabulky 7 (str. 51) vidíme jen formy 93premodifikátorů u jednoduché premodifikace (celkem je premodifikátorů 135). Autorka konstatuje, že „velký prostor zůstává především v analýze postmodifikace“ (str. 68). Bylo by možné popsat závislostní vztahy v postmodifikaci podobně jako v premodifikaci (Appendix I)?

Závěr

Předložená diplomová práce je pečlivě zpracovaná. I když některé otázky zůstaly nedořešené, otevírá práci možnosti pro další výzkum, který může vyjít z prezentovaných výsledků a z metodologie, kterou autorka pro tuto diplomovou práci vytvořila. Diplomovou práci proto doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako velmi dobrou.